

سیر تحول نقوش تزئینی در انواع نقوش وابسته به معماری اسلامی

موسی اشرف زاده، علی امین نژاد

دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی داخلی، دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه، ارومیه، ایران.

استادیار دانشکده معماری و هنر، دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه، ارومیه، ایران.

Email: Ashrafzadeh66@yahoo.com

چکیده

معماری داخلی ایران از قدیمی ترین دوران تا کنون همواره با تزئین همراه بوده است و تنها در زمان کوتاه پس از ورود اسلام به ایران بناها ساده و بدون تزئین می باشند. از سده های دوم و سوم هجری تزئینات گچ بری و آجری به تدریج رایج می شود که در عصر سلاجقه این شیوه به اوج خود می رسد. در این میان بناهای تاریخی از جمله کهن ترین و جامع ترین دایره المعارف نقشمایه ها می باشند. مساجد، بقعه ها، آرامگاه ها و کلیساها در ایران را می توان جولانگاهایی دانست در جهت خودنمایی هر چه بیشتر هنرمند ایرانی در مصور نمودن مفاهیم والا به کارگیری آرایه های گیاهی، هندسی و حیوانی در معماری اسلامی بهترین برهان بر ایمان هنرمند مسلمان است. هنرمند مسلمان با استفاده از انواع آرایه های هندسی و گیاهی در بناهای اسلامی به نوعی این آرایه ها را وسیله ای در جهت بیان عقاید دینی و مذهبی خود قرار داده است. درگیری این آرایه ها با ایمان و عقاید مذهبی نوعی جاودانگی اصالت و خلوص را در آنها بازتاب می دهد. با دریافت مفاهیم نمادین نقش و نگاره ها در معماری تزئینی اسلامی و ریه یابی آنها می توان به شناخت ذهن و اندیشه معماران و در نتیجه به فرهنگ و جهان بینی و تلالو آرمان ها در آن جامعه دست یافت. در این مقاله با موضوع بیان نمادین در تزئینات معماری ایرانی- اسلامی اهداف زیر دنبال می شود. بررسی و شناخت انواع تزئینات در معماری اسلامی- ایرانی نماد شناسی آرایه های معماری اسلامی- ایرانی نماد شناسی آرایه های معماری اسلامی- ایرانی سوالاتی که در این مقاله به آنها پاسخ داده می شود عبارتند از: از چه دوره ای تزئینات در معماری داخلی وارد شد؟ انواع تزئینات در معماری اسلامی- ایرانی کدامند؟ تزئینات معماری اسلامی از لحاظ نماد شناسی دارای چه ویژگی هایی می باشند؟ کاربرد تزئینات بیتر در کجا و به چه منظور بوده است؟ روش گردآوری مطالب به صورت میدانی و کتابخانه ای بوده و مقاله از نوع تحلیلی مقایسه ای توصیفی و تاریخی می باشد.

واژگان کلیدی: نقوش تزئینی، سیر تحول، معماری سنتی.